

„Élvezem, ahogy a csend körülölel”

MA MÁR A SIKETEK ÉS A NAGYOTHALLÓK IS TELJES ÉLETET ÉLHETNEK, PONT ÚGY, MINT LACZKA ZSANETT, AKI JOGÁSZKÉNT SEGÍTI A SORSTÁRSAIT, SZABADIDEJÉBEN PEDIG SZÍNHÁZBA JÁR ÉS KARATÉZIK. NÉHA PEDIG OLYAT IS MEGTESZ, AMIT EGY HALLÓ SOSEM TUDNA...

HAJNAL ÉVA ÍRÁSA

Amikor dr. Laczka Zsanettel találkoztam, nagyon koncentráltam a tagolt beszédemre, a hangerőre és a folyamatos szemkontaktusra. Fél óra elteltével viszont elengedtem magam, és már nem csodálkoztam azon, hogy a velem szemben ülő fiatal, nagyothalló nő hibátlanul beszél, és pont úgy használja a korosztályára jellemző nyelvi fordulatokat, mint bárki más.

Lassan eltűntek a hangok

Zsanett hallásvesztése a súlyos fokú nagyothallás és a hallásmaradvány között van. Hallókészülék nélkül gyakorlatilag csak zajokat érzékelné.

– Nagy szerencsém, hogy a korszerű, mindent tudó hallókészülékek korában élek, az pedig

külön szerencse, hogy nekem segít a hallókészülék. A hallás-sérülés sokféle, mindenki mást és másképp hall, és van olyan is, akinek a legkorszerűbb, legdrágább készülék sem segít – magyarázza. – Nekem viszont nagyon bevált, így megvan a visszacsatolás, kontrollálni tudom a saját beszédemet, össze tudom hasonlítani másokéval. Sokakat hiába tanítanak meg a hangok képzésére a szurdopedagógusok (sike-tekkel és nagyothallókkal foglalkozó szakember – a szerk.), fogalmuk sincs, hogy hangzik a beszédük, ezért nem szívesen szólnak meg. Zsanett nem hallássérültként született. Egy hároméves korában lezajlott influenza után fokozatosan veszítette el a hal-

lását. Már megtanult beszélni, amikor a szülei észrevették, hogy valami baj van, ám hiába vitték időben orvoshoz, a folyamat megállíthatatlannak bizonyult. – Annyi kiderült, hogy idegi eredetű a hallásvesztésem, de azt sosem tudtuk meg, hogy a betegségtől vagy a sok antibiotikumtól történt ez velem – meséli. – Ahogy addig természetes volt, hogy hallok, utána az is természetes volt, hogy fokozatosan elhagynak a hangok, mint ahogyan az is, hogy kaptam egy kis kütyüt a fülembé, és újra megszólaltak a szavak, a zene, az utca zajai. Balassagyarmaton nőttem fel, talán a kisvárosi létnek köszönhető, de engem soha nem bántottak a saját közösségemben, mindig kívülről jöttek a negatív reakciók. Mire iskolába kerültem, tudtam, hogy az első sorban a helyem, hogy jobban halljak, és lássam a tanítóm száját. A szüleim beavatták a pedagógusokat, akik nyitottak voltak, és egy percig sem tartottak attól, hogy nem leszek képes együtt haladni a

FOTÓ: RÓZSA ERIKA

többiekkel. Középiskolában a család rám bízta, hogy elmondom-e vagy sem a hallókészüléket. Ugyanúgy előre ültem, ennek ellenére volt olyan tanárom, aki érettségig sem vette észre a készüléket a fülemben, pedig sosem takargattam. Jól tanultam, nem volt semmi gond, de azért a nyelvekkel

nagyon megküzdöttem. Ha egy nagyothalló elmulaszt egy szót, a szöveggörnyezetből ki tudja pótolni a hiányzó szavakat, mint egy lyukas szöveget. Ez az idegen nyelvnél nem működik! Ennek ellenére megtanultam németül és egy kicsit angolul is. A hallássérülésből adódó

hátrányai mellett Zsanett azt is elfogadta, hogy az egyik lába és karja rövidebb a másiknál, emiatt bicegve jár. Ráadásul nagyon alacsony is, előfordult, hogy törpenövésűnek nézték. Most éppen azt kutatja, hol adnának neki magyarázatot erre. Nem mintha bármin változtatna, de mint mondja, neki fontos, hogy tudja, ki ő valójában. A lábát 14 éves korában a híres Ilizarov-módszerrel megoperálták. Csaknem hat centivel sikerült megnyújtani, azóta élvezi, hogy nem kell a cipőit magasztani.

Nehezített pálya

– Már kisgyerekként arra ösztönözött a család, hogy tanuljak, mert tudták, hogy a hátrányaim ellenére így szebb, teljesebb jövőm lehet. Felvettek a jogi egyetemre, és kollégista lettem a fővárosban. Tisztában voltam vele, hogy nagyon fog hiányozni a családom, a szeretteim, hiszen ők azok, akik mindig és mindenben melletttem állnak. Nem jártam minden hétfőgén bulizni a többiekkel, a stréberek csapatába tartoztam. Volt olyan alkalom, hogy a háromszáz fős előadóban mindössze hatan voltunk. Az egyetemen még nehezebb volt az előadásokat követni, de ha elakadtam, lemásolhattam a barátnőim jegyzeteit. Akkoriban már létezett az a törvény, mely szerint a siketeknek és a nagyothallóknak a tanuláshoz biztosítani kell jelnyelvi tolmácsot. Sajnálom, hogy nem éltem a lehetőséggel, és nem hívtam írótolmácsot, sokkal könnyebb lett volna eljutni a diplomáig. Zsanett sosem akart ügyvéd vagy bíró lenni, ő sokkal inkább arra vágyott, hogy olyan munkája legyen, amivel segíthet. A Siketek és Nagyothallók Országos Szövete- >>>

Mrs. Bellnek készült az első

Az első elektromos hallókészüléket 1898-ban készítették, melyhez a telefon adta technológiai lehetőségeket használták fel. Már akkor irányítani tudták a hangerőt, a frekvenciát és a torzítást. A találmány Alexander Graham Bellnek köszönhető, aki a telefon megalkotása után a nagyothalló feleségének szeretett volna segíteni. A mai apró, fülbe helyezhető eszközökre alig hasonlított Bell találmánya, amely akkora volt, mint egy kisebb bőrönd.

ségénél (SINOSZ) találta meg a számítását, ahol esélyegyenlőségi referensként képviseli a sorstársak érdekeit.

– Rengeteg a tennivaló, benne vagyok a sűrűjében. Ez nem magányos tevékenység, és én egy remek csapatban vagyok. Nagyon jó érzés nap mint nap bemenni egy olyan munkahelyre, ahol mindnyájan ugyanazért dolgozunk. Vannak köztünk hallók, nagyothallók és siket kollégák is, a jelnyelvet és a hangzó nyelvet egyaránt használjuk. Én fontosnak tartottam, hogy megtanuljam a jelnyelvet. Bár boldogulnék nélküle, de azzal kizárnám magam a siketek nagy közösségéből. Misszióként tekintek a munkámra. Vannak elsődleges célkitűzéseim, mint a bilingvális oktatás, amit elvileg 2017-ben be kellett volna vezetni Magyarországon. Ez azt jelenti, hogy szükség esetén az államnak biztosítani kellene minden siket és nagyothalló

Nyelvi kisebbség

A 2009. november 9-én elfogadott törvény nem fogyatékos személyként tekint a jelnyelvet használókra, hanem nyelvi kisebbségként és önálló közösségként, amelynek tagjai a jelnyelven kommunikálnak. A törvény többek közt azt is kimondja, hogy a siket gyerekeknek joguk van jelnyelvet tanulni, és ha szükséges, az érintettek igénybe vehetnek jelnyelvi tolmácsot a hivatalos eljárások során.

tanuló számára, hogy az oktatásban jelnyelven is megkapják az információt a hangzó nyelv mellett. Jelnyelvi tolmácsolást egyébként minden érintett évi 120 órában vehet igénybe, de erről is csak kevesek tudnak. Aztán itt van a segédeszköz-ellátás. Egy korszerű hallókészülék még támogatással is többszáz ezres kiadást jelent és jó, ha 5-6 évig hibátlanul működik. Az én személyes szívügyem pedig, hogy legyenek olyan idősothtonok, ahol befogadják a jelnyelvet használó siket szépkorúakat. Most ha akad is néhány ilyen intézmény, nem tudnak velük kommunikálni, így a hallássérült lakók kimaradnak a közös tevékenységből.

kor csak a muzsikát hallom, az összes többi zavaró hangot pedig kizárhatom. Rajongok Dél-Koreáért, csodálatos a zenéjük, de szeretem a musicaleket, a pop- és rockzenét is. A mozgás sem hiányzik az életemből: szerdánként karatéra járok. Nem volt könnyű olyan helyet találnom, ahol jó szívvel fogadnak. Szerencsére sikerült, így most egy szuper kis csapatban edzhetek egy szuper edzővel, aki mindenki-re komolyan odafigyel. A beszélgetésünk alatt végig az motoszkál a fejemben, vajon minek köszönhető, hogy valaki ilyen könnyedén elfogadja a sors által kiszabott nehezített pályát? És ha jönne egy jó tündér, aki a varázspálcájával mindent visszaállítana, vajon élne-e a lehetőséggel?

Nem kell a jó tündér!

Zsanett egy ideig másodállást is vállalt. Erre két okból volt szüksége: egyrészt saját otthonra gyűjt, másrészt ki akarta magát próbálni más területen is. Szándékosan nem íróasztalnál végezhető munkát keresett, ezért egy étteremláncnál dolgozott heti négy napot. Reggel 8-tól 4-ig a SINOSZ-ban, délután 5-től 11-ig az étteremben áll helyt.

– Igyekszem úgy élni, hogy ne maradjak le semmiről – mondja. – Imádok színházba járni, pedig nem értek minden elhangzó szót. A zenehallgatásnál viszont kiválóan ki tudom használni a hallókészülék új nevezett T-funkcióját, ami-

– Néha én is felteszem magamnak ezt a kérdést, de őszintén mondom, hogy a válaszom: nem. Az éveim legnagyobb részét így éltem le, ez vagyok én, és nem szeretnék más lenni. Elfogadtam magam, szeretem az életemet. Tudom, hogy a sorstársaim túlnyomó többsége ugyanígy érez – véli Zsanett. – Kevesen gondolják, hogy a nem hallásnak vannak előnyei is, pedig így van. Előfordul, hogy elfárasztanak az egész napos zajok. Amikor otthon vagyok egyedül, és kiveszem a hallókészülékemet, élvezem, ahogy körülölel a csend. Ez ép hallóként sohasem adatna meg nekem... ⌂

Zsanett megtanulta a jelnyelvet is. A képen az egyenlőség jele látható

